

et umiskendeligt Præg af at være fremsat udelukkende paa Foranledning af den ene Part; det fremgaar for øvrigt ogsaa af Bemærkningerne, at det er paa Grund af Fæsterne's Krav og i Overensstemmelse med disses Ønsker, at Lovforslaget er fremsat. Nu tror jeg ganske vist, at det vilde have lettet Sagen noget, om den højtærede Minister ogsaa i nogen Maade havde taget Hensyn til, de i Fæstekommissionen fra anden Side udtalte Ønsker. Det vilde dog have set noget bedre ud, og jeg tror i Virkeligheden, at hvis Spørgsmaalet skal kunne løses, bliver det nødvendigt at se, hvad der med Billighed kan fremsættes ogsaa fra den anden Side.

Efter Lovforslaget vil enhver Mulighed for, at en Ejendom kan arronderes, være udelukket, idet Bestemmelserne i § 2 om de servitutmæssige Rettigheder er ganske ufyldstgørende. Der maatte dog kunne findes en eller anden Form for en særlig uheldig beliggende Enklaves Inddragelse i en Ejendom mod, at der af Hovedgaardsjorden stilledes til Disposition tilsvarende Arealer af lige stor Godhed eller lige stor Værdi, og mod, at der betales fuld Godtgørelse til Fæsteren. Det er nemlig saaledes, at den Værdi, som en Fæstegaard har i Handel og Vandel, den Værdi har den selvfølgelig for Fæsteren som Bruger og vil den ogsaa have for ham som Køber, men det kan meget vel tænkes, at Ejendommen ved sin Beliggenhed for Godsejeren kan have en flere Gange saa stor Værdi. Den kan nemlig ligge saaledes, at den skærer sig ind mellem Dele af en større Ejendom og hindrer den naturlige Forbindelse mellem disse, og det vilde da, finder jeg, være ganske urimeligt, om man hensynsløst vilde gaa ud paa at forringe Ejendommen med en flere Gange større Værdi, end Fæstegodset repræsenterer, for at staa ganske principielt fast paa dette, at enhver Fæsteejendom skal udbydes til Salg. Jeg mener, at der med nogen god Villie fra begge Sider maatte kunne findes Former, under hvilke man paa fyldestgørende Maade kan tilfredsstille Fæsterens Interesse ved at stille ham anden Jord til Disposition og ved at betale ham fuld Erstatning for det Tab, han maatte lide, og jeg vil endda sige, at det skal være en ikke karrig Erstatning.

Jeg haaber, at man i Udvalget vil kunne forhandle om saadanne Enkeltheder — det drejer sig jo ikke her om Principper —, som kan gøre, at Utilfredsheden bliver saa lille som mulig paa begge Sider, baade hos Fæsterne og hos Ejerne.

Med Hensyn til Bestemmelserne i § 6 skal jeg erklære mig for Tilhænger af den deri foreslaaede Vurderingsmaade, det vil altsaa sige, at Vurderingen skal finde Sted efter Ejendommens Værdi i Handel og Vandel. Men jeg finder, at den Bemærkning, som lyder saaledes: „Saafremt Kommissionen mener at burde fravige den for Ejendommen ansatte Ejendomsskyldværdi, bliver dette nærmere at begrunde“, i Grunden er overflødig, thi naar Ejendommen skal vurderes til dens Værdi i Handel og Vandel, vurderer man den til dens Værdi i Handel og Vandel, fordi man finder, at den er det værd, og falder denne Værdi sammen med Ejendomsskyldværdien, ja, saa falder den sammen dermed, og falder den ikke sammen med Ejendomsskyldværdien, er det naturligvis, fordi Kommissionen mener, at Ejendommen er noget mere eller noget mindre værd. Det forekommer mig derfor, at den Sætning, at dette skal nærmere begrundes, i og for sig er ganske overflødig.

Den næste Paragraf handler om Købesummens Udregning. Det bestemmes, „at Købesummen udfindes ved, at man kapitaliserer Pengeværdien af de aarlige Ydelser efter Fæstebrevet med 25 og hertil lægger det Beløb, som med Rente og Rentes Rente til 4 pCt. p. a. i Fæsterens Middellevetid, beregnet overensstemmende med de nærværende Lov vedføjede Tabeller, udgør Forskellen mellem Kapitaliseringsbeløbet og Vurderingssummen for Ejendommen.“ Mod denne Beregningsmaade skal jeg ikke indvende noget, men jeg skal dog tilføje, at det er en for Fæsterne særdeles gunstig Beregningsmaade. Der er flere Maader, man kan regne Fæsterettens Værdi ud paa, og dette er vel nok den for Fæsterne gunstigste Maade. Men jeg skal ikke indvende noget imod den, idet det forekommer mig, at det i og for sig er en ret retfærdig Maade, forudsat, at Ejendommene virkelig er vurderede til den Værdi, de har i Handel og Vandel. De to Spørgsmaal hænger nemlig nøje sammen. Hvis